



ÅTRÄSKBLADET

Utgåva 1 2024

Chefsredaktör: Roland Lundberg
Redigeringsassistent: Patrik Engberg

Hej!

Här kommer en resumé av vad som hände under första halvåret av 2024.

Året inleddes osedvanligt kallt. Kallaste perioden sedan januari 1999, i Vittangi uppmättes -44,6 grader.

Februari inleddes med stormen **Ingunn**, från Norge, svenskt rekord 51,8 m/sek uppmättes i Stekenjokk.

Dessutom så var det andra "ovädersbitar" som härjade i världen. Tänker på det fortfarande pågående kriget i Ukraina, kriget i Mellanöstern (Israel och Hamas), där Palestinas befolkning är hårt drabbade. Dessutom konflikten kring Röda Havet. Hur ska detta sluta?

Det kan väl inte heller undgått någon rubriker/uttalande som inledde 2024, "Alla svenskar måste förbereda sig för krig".

Eldningsjouren

Jag vill uppmärksamma eldningsjouren - Erling, Ulf, Kurt, Tage, Björn, Anders, Niklas och jag själv (Roland, red. anm) som är vi som ser till att pelletskaminerna i bygdegården går för högtryck så fort utetemperaturen är -15° eller lägre. Här under en gemensam träff där Erling beskrev hur pelletskaminerna ska skötas på bästa sätt. Stort TACK för att ni ställer upp!



Framför också ett extra stort tack till Eva-Mari Stenberg, Britt Lundqvist, Karin Lundberg och Alice Öhlund för ert engagemang vid olika aktiviteter i och kring bygdegården.

Anders Lindholm TACK för snöröjningen vid bygdegården under gångna säsongen.

Stormen Ingunns framfart, badplatsen.

*Grannens skithus har ramlat omkull
Vårat står där och lutar
Så låt oss taga en liten sup
Sen får vi se hur det slutar*



Knabben



Krisberedskap

Som alla vet så är ju bygdegården viktig i vår by, ännu viktigare kommer den att bli vid en eventuell krissituation. **Bygdegården, ett nav vid kris.**

Därför så har vi tillsammans med Yttersta startat en BEREDSKAPSPLANERING. Syfte att ta fram en beredskapsplan för respektive by, allt för att stärka bygdens förmåga att klara av en kris.

En beredskapsplan för respektive by har vi tagit fram och presenterat för Piteå Kommun. Samtidigt så har vi framfört ett antal frågor till kommunen kopplat till beredskap där vi naturligtvis förväntar oss någon form av återkoppling.



Årsmöte

Tro det eller ej men det var 27 deltagare vid mötet, det gläder en ordförandes hjärta. Tack för att ni kom och engagerade er.

Samtidigt så uppmärksammade vi en riktig arbetsmyra i föreningen, nämligen **Erling**, stort tack för det arbete som du lägger ner i föreningen.



En smaskig smörgåstårta som föreningen bjöd på under årsmötet 😊

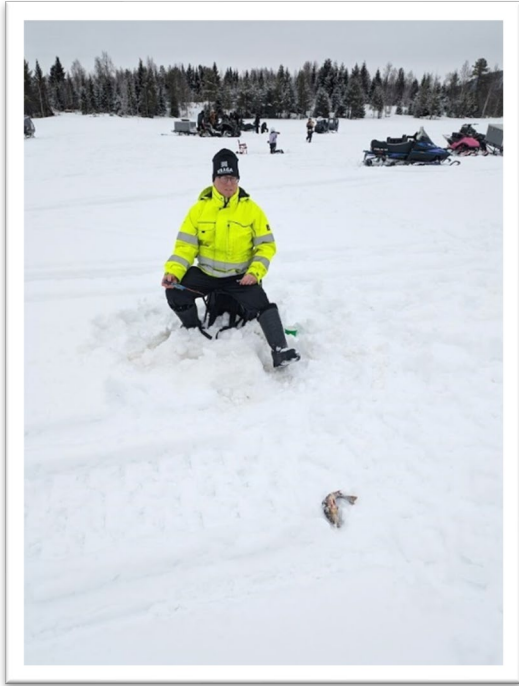




Påskfirande

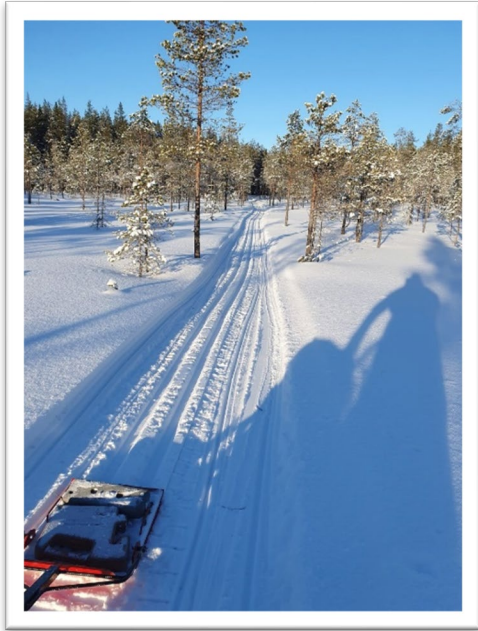
I år så blev det ett annorlunda påskfirande. Vi gjorde ett gemensamt arrangemang med Yttersta, vi anordnade en pimpeltävling på sjön i Åträsk. Det var ett välbesökt och lyckat arrangemang med ett 40-tal besökare från Åträsk och Yttersta. Alla barn, ett 25-tal, fick var sitt pris vid tillställningen.





Skidspår

I vanlig ordning så har vi försökt hålla upp ett skidspår från Hopparbäcken o runt Snårhatten myren.



Valborgsmässoafton

Ovanligt mycket snö kvar i år.





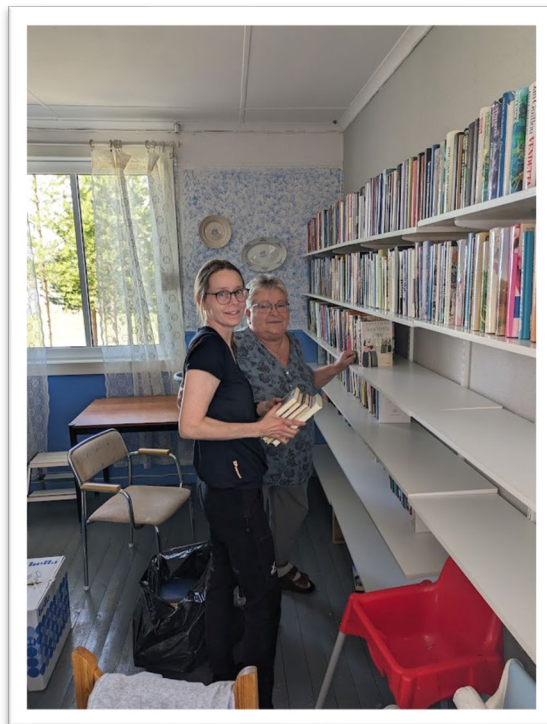
Loppis Åtrask och Yttersta.

I år så genomförde vi loppis tillsammans med Yttersta, den här gången så var vi i Yttersta.



Städdag

Stort tack för er arbetsinsats under städdagen, makalöst bra att så många medlemmar ställde upp!





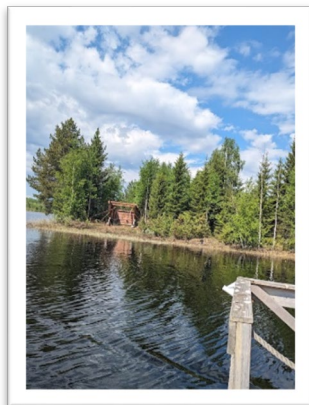
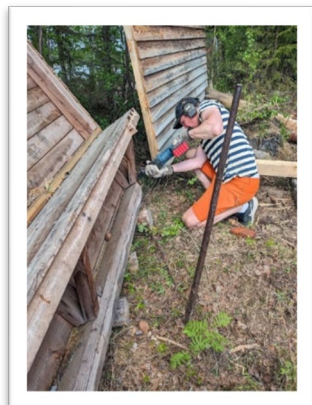
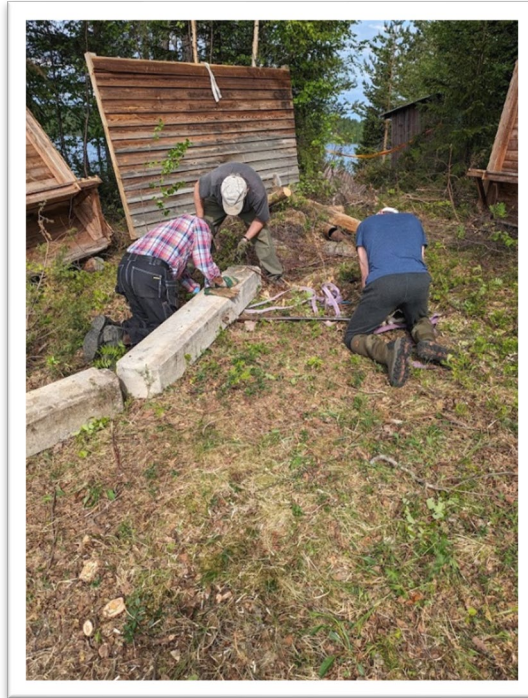
Vårflod i Lillpiteälv

Ingen av oss (iaf inte jag) kommer ihåg att det har någonsin har varit så högt vatten i Lillpiteälven.

[Film](#) från Sågforsbron mitten av maj månad.

Bakvalen - arbetet inför flytten...

Arbetet med att sätta upp bakvalen på ny plats har påbörjats. Se nästa sida för att kolla hur det gick 😊



Projekt Bakval på ny plats



Befolkningen ökar i Åträsk.

Ytterligare en Åträskbo föddes 2024-05-30, grattis Niklas och Linnea.



Skola och bygdegård.



Folkskolereformen 1842 gav vid handa att församlingarna ålades plikt att undervisa barn i att läsa, skriva och räkna samt kunna sjunga i kyrkan. Naturligtvis skulle man kunna det grundläggande i kristendomen också. Hur det då fungerade? Ja lite så och så, i hela Sverige. Tog lång tid innan det slog igenom i hela landet. Dåligt med lärare, fattigdom hos församlingar och enskilda, avstånd var väl de största hindren. Att församlingarna ålades plikten blev också en orsak till att kristendomskunskapen blev viktigaste ämnet.

I Åträsk vet vi att en skola byggdes ungefär 1905 på samma tomt som bygdegården står idag. Tidigare har man förmodligen haft skola hos enskilda personer i uppvärmda "salar" och sommarstugor (bagarstugor). Vi vet att lärare har funnits i byn före 1888, då dog nämligen den lärare som tidigast dokumenterat undervisat i byn. Lärarbostaden fanns i nuvarande Ulf Öhlunds "sommarstuga". Har dock flyttats ett antal meter sedan den tiden.

Tomten som bygdegården står på härbärgerade tidigare barnmorskehuset (Blev bespisning så småningom.) Man har också hittat en gammal igenfylld tjärdal då man grävt om avloppet sista året.

Modern tid: Nuvarande skolan/bygdegården med lärarbostad sattes upp någon gång sent 30-tal då den gamla skolan revs. Men dess tid som skola blev kort. 1956 så skolades de sista eleverna ut och buss och skola i Lillpite ersatte.

Nu stod skolan tom och öde i kommunens ägo. Gissningsvis att det förekom några möten och samlingar där fram till mitten av 1960-talet. Då startar Astrid Engberg och några fler damer i byn upp en vävstuga med skolan som lokal. Detta höll väl i sig till tidigt 70-tal, men med utflyttningarna så gick den epoken på sparlåga och mot sitt slut. Vävstolarna stod dock kvar i "skolan" och egentligen inte förrän 1996 börjar något hända. Då kallar Astrid till möte.

Hon har redan varit drivande i Åträskdagen som kommit igång 1989. Nu vill hon att det bildas en förening som tar hand om bygdegården. Kommunen överlät skolan till byn 1987 och Åträsk Bygdeförening bildades 25 augusti 1996.

Källor: Rune Bergman, Ulf Öhlund m fl.

//Björn Olsson

Visste ni det här om Åträsk?

Att vi bor nära naturen med olika djur inpå knutarna uppskattas av många. Mindre känt är att vi har en internationellt känd insektsfauna. Etnologer från Sverige, Danmark, Tyskland, Belgien och Frankrike besöker Åträsk för att förhoppningsvis påträffa främst det tidigare utdöda Bokstavsmottet, Blybandbroksvecklaren och gräsfjärilen Copper.

Bokstavsmottet finns enbart i Åträsk som livskraftig art. Den kan ibland blåsa in från Öststaterna men överlever inte på grund av att den inte klarar kvävegödning. Blybandbroksvecklaren upptäcktes 1948 på Seskarö och har inte setts förrän 1998 i Åträsk. Copper har inget svenskt namn men har påträffats i Nordkosters nationalpark samt 150 mil längre bort i Åträsk i stor mängd. Gemensam värdväxt för arterna är Ormrot.

SLU använder Åträsk som referensort där de kan jämföra det moderna jordbrukets kvävegödning med kvävefattiga ängar kontra miljöförändringarnas inverkan på faunan. De gör även inventering vart tredje år av ca 140 kvävekänliga växter som finns på ängarna.

Ljusfällorna som lyser på ängarna under sommarhalvåret fångar nattflygande fjärilar. Fällorna ägs av professor Nils Ryrholm som varje år besöker Åträsk för att artbestämma och räkna fångsten.

Den som vill läsa mer läs här.

<https://artfakta.se/artinformation/taxa/102420/detaljer>

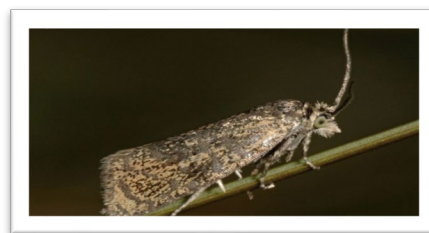
Ulf och Alice Öhlund



Bokstavsmottet



Gräsfjärilen Copper



Blybandbroksvecklaren

Vad händer framöver?

Åträskdagen söndag den 21 juli kl. 12:00-15:00



Surströmmingsfest den 17 augusti kl. 18:00.

Medlemsavgiften

Medlemsavgifterna är en viktig del, som hjälper oss att få medel till drift och underhåll, men också för att utveckla verksamheten.

Medlemsavgiften för 2024 är 75 kr/person eller 150 kr/familj, **2025 höjs medlemsavgiften till 100 kr/person eller 200 kr/familj**

Du kan betala via Swish-nummer **123 459 48 83** eller till vårt bankgiro **5034-1510**. Märk din inbetalning **Medlemsavgift**

Följ oss på Facebook där vi heter **Åträsk bygdeförening**

och besök gärna vår hemsida på <https://bygdegardarna.se/atrask/>



Nu laddar vi batterierna inför det stora evenemanget **Åträskdagen** den **21 juli kl. 12:00-15:00**, Varmt välkomna!

Ha en trevlig midsommar och en riktigt skön sommar.

Roland Lundberg

Ordförande Åträsk bygdeförening